

quo fit illi gratia, quia minus malum hoc est, quam cogi ad moriendum. Multo vero facilius est alius casus de contrahendo matrimonio cum infideli, si convertatur. Nam ibi etiam datur infideli libera optio eligendi, vel manere in infidelitate sine tali conjugio, vel ad fidem venire, et matrimonio copulari, et qui sic promittit, habet jus et obligationem non aliter consentiendi in tale matrimonium. Postulat ergo justam conditionem, et quasi idoneitatem personæ necessariam; nulla ergo est ibi umbra simoniæ. Sicut etiam, si juvenis ineruditus religionem postulet, recte potest ab eo postulari ut se disponat per doctrinam, et studeat, ut sic recipiatur, ut dixit Anton. supra, et alii; sic ergo licitum est viro vel feminae fideli, ab infideli petere ut se per baptismum disponat, nam sic cum illo contrahet, et non aliter. Simili modo, justum est et sine simoniæ specie, quod supra ex Gregorio referebamus, oneribus affligere servum infidelem, ut vexatio det illi intellectum; intelligendum enim id est de oneribus justis, et tunc dominus utitur jure suo, et quasi optionem tribuit servo, ut si vult favorem sentire, suscipiat fidem, non emendo illam, sed eligendo id quod sibi commodius est. Et ita satis constat, priora argumenta principio proposita non procedere contra has duas assertiones.

17. *Dare vel promittere temporale sub pacto, ut alter obligatus maneat ad fidem, vel aliquid simile, simonia est.* — Dico tertio: dare vel promittere temporale sub pacto et conditione, ut alter obligatus maneat determinate ad fidem, vel religionem, vel sacramentum aliquod suscipiendum, vel quidpiam simile, licitum non est, et simoniæ vitio non caret. In hoc sensu intelligo priorem sententiam, et sic illam veram esse existimo. Et videtur sufficienter probari argumentis in principio factis. Et magis declarabitur et persuadebitur, ostendendo posteriora argumenta non habere vim contra hanc conclusionem. Et imprimis argumentum a promissionibus Dei nullum est; tum quia, ut significavit D. Thom. 2. 2. quæst. 122, artic. 5, ad 4, promissiones Dei temporales semper habent spirituales conditionem adjunctam, si temporalia bona ad spirituales salutem futura sunt utilia, sic enim cadunt etiam sub merito; tum etiam quia Deus non imponit obligationem ratione promissionis, sed per se potest imponere obligationem præcepti, et liberaliter adjungit promissionem. Et idem est suo modo de commi-

natione: nam obligatio, quæ est in præcepto, non nascitur ex comminatione, sed supponitur; et alia tantum est quædam inductio ad vitandum malum; et quoad hoc, idem est de comminationibus vel poenis humanis. Præterquam quod illa est quædam optio quæ datur homini, proponendo illi ignem et aquam, ut ad quod voluerit porrigat manum. Alia vero exempla omnia ibi adducta procedunt juxta præcedentem conclusionem; in nullo tamen eorum intercedit proprium pactum inducens definitam obligationem, ut explicatum est.

18. *Satisfit tertiæ rationi in oppositum adductæ. — Ad emptionem simoniacam, non est opus ut emens aliquid recipiat ab alio.* — Tertia vero ratio principalis, quam multi magni faciunt, mea sententia, non est efficax. Nam imprimis si efficax esset, probaret spirituales actionem propriam, vel receptionem sacramenti, soli operanti vel recipienti utilem, non esse posse materiam simoniæ respectu alterius, qui illam fieri vult pretio dato. Consequens est falsum; ergo. Sequela patet, quia in illo casu semper procedit illa ratio, quod dans temporale nihil spirituale recipit. Minor autem patet, tum ex ipsismet auctoribus secundæ opinionis; ita enim approbant conditionem illam, ut semper excipiant, dummodo temporale non detur in pretium; ergo supponunt ibi esse posse venditionem et emptionem. Item omnes supponunt ingressum religionis posse emi ex parte religionis, vel aliqujus tertii, et vendi ex parte ingredientis, quamvis ingrediendo nihil spirituale alteri donet, sed recipiat. Item si frater minor natus, a primogenito pretio emat ut religiosus fiat, eo fine ut ipse in hæreditate temporali succedat, sine dubio esset simoniacus, et vere emerit rem spirituales, licet illam non recipiat, sed tantum temporalem. Dico ergo, ad emptionem non esse necessarium, ut emens aliquid recipiat ab alio quasi materialiter, sed satis esse quod emat ab alio voluntatem ejus (ut sic dicam) et illius effectum, id est, ut faciat quod emens vult, sive illud maneat in agente, sive transeat in alium, sive sit utile ementi, sive alteri. Possum ergo proprie emere commodum alterius, ut patet respectu tertii; nam possum tertio emere baptismum, et ero simoniacus, licet in me nihil spirituale recipiam. Ita ergo possum emere baptismum ipsimet recipienti, et ab ipso, quatenus ab illo pendet; nam quod ego intendam meam utilitatem, vel alterius, vel ipsius vendentis, extrinsecum est ad rationem emptionis. Et ea-

dem ratione, etiam ipsemet qui recipit spirituales, vendere potest illud, si pretio faciat, quia vendit suum consensum, et effectum illius, et hoc spirituales quid est. Adde præterea, quod, sicut est simonia vendere spirituales pro temporali, ita est simonia emere temporale pro spirituales: ille autem qui recipit, verbi gratia, temporale donum pro suo ingressu in religionem, quasi emit temporale donum, commutando pro illo ingressum religionis; alter autem vendit temporale donum, quod dat pro re spirituales, licet id faciat in alterius commoditatem.

19. Unde ad alteram ejusdem rationis declarationem in hoc axioma fundatam, quod promissio, sub conditione apposita intuitu ejus cui fit donatio, vel promissio, non est onerosa, sed liberalis, respondeo: hoc est verum, quando optio relinquatur libera ei cui fit promissio; si autem inducat absolutam et determinatam obligationem ad aliquid difficile et arduum, etiamsi illi proficuum et utile sit, et licet hæc utilitas intendatur, nihilominus contractus erit onerosus, et poterit esse vera commutatio spirituales pro temporali, atque adeo emptio et venditio. Et licet verum sit eum, qui sic obligat alterum ad spirituales aliquid faciendum soli operanti utile, quoad hoc ultimum intendere bonum alterius spirituales, et ex hac parte facere opus liberalitatis et puræ benevolentia spirituales, nihilominus, quatenus dat temporale præmium, illum cogendo, et obligando ad tale opus, revera non facit donationem temporalem liberalem, sed onerosam, et ideo id non obstat quominus illa sit vera simonia. Ex quibus rationem concludo, quia in eo genere conventionis indigne tractatur res spirituales, dum per pretium fit, ut talis res spirituales in rerum natura fiat (ita enim me declaro); ergo non potest honestari illa pactio, ex eo quod in hujus vel alterius, propriam vel alienam utilitatem spirituales talis conventio fiat. Si enim dato temporali pretio, possum alium obligare ad orandum in suam utilitatem, cur non in meam? Nam si illa commutatio secundum se non est mala, ordinare illam ad proprium spirituales commodum, non erit malum; imo, cæteris paribus, magis videtur unicuique concessum suam spirituales utilitatem quærere, quam alienam.

20. *Objectio. — Satisfit.* — Dices tunc non dari pretium pro re spirituales, sed pro obligatione ad actum spirituales: obligatio autem vendi potest sine simonia, licet actus spirituales vendi non possit. Respondeo hic non esse

separabilem obligationem ab actu quoad emptionem et venditionem, quia illa obligatio ad nihil aliud tendit, nisi ut actus fiat, nec alia ratione est pretio æstimabilis, nec inducit alia incommoda, vel onera temporalia et accidentalia, ratione quorum possit pretio æstimari: nam solum in tali eventu potest obligatio ad spirituales vendi, ut inferius dicetur. Denique per sese satis notum esse videtur, esse inordinatum, et contra sanctitatem religiosi status, obligare aliquem pretio, ut teneatur religionem ingredi, et idem est de baptismo, et similibus. Et potest retorqueri argumentum, quia, si hoc liceret quia non emitur actus, sed obligatio, etiam posset emens in propriam utilitatem id emere, ut religio posset emere religiosum, vel prælatum sibi utilem, quia diceret se non emere actum, sed obligationem. Consequens autem est expresse contra cap. *Quam pio*, et alias aperitur janua ad omnem simoniam; est ergo inanis hic prætextus.

CAPUT XVII.

UTRUM INGRESSUS RELIGIONIS AD HABITUM VEL AD PROFESSIONEM SIT MATERIA SIMONIE.

1. *Status quæstionis proponitur.* — Quæstio hæc annexa est præcedenti, quoniam ingressus religionis opus est virtutis, et valde spirituales, et ad perfectionem ipsiusmet personæ operantis principaliter ordinatum, et ideo solet hoc loco tractari; a nobis autem breviter expeditur, quoniam alibi de illa disseruimus. In hoc ergo puncto, duæ quæstiones distinguendæ sunt. Una est, comparando ingressum religionis, ad monasterium ut ad vendens, et ad ingredientem ut ad ementem statum illum; alia est, comparando ingressum, ad monasterium ut ad emens talem personam, ut sic dicam, ad ipsam vero personam ut ad vendentem seipsam ad talem statum. Ad hunc posteriorem sensum videtur pertinere quæstio proposita Bonifacii Papæ, in capite *Quam pio*. Et ita communiter citatur, quia revera doctrina Pontificis ad hunc etiam casum dirigi videtur. Propria vero quæstio illius textus alia fuisse videtur, quam ibi Glossa in hunc modum proponit: cum quoddam monasterium prælato careret, et ex alio monasterio illum postularet, aliud monasterium volebat illum concedere, nisi facta aliqua sibi re compensatione. Et quidem ex textu bene colligitur tractari de vocanda et trahenda persona ad prælatiam, seu regimen monasterii; an

vero illa persona vocaretur simul ad statum religiosum ex ecclesia aliqua sæculari, vel ex alio monasterio, ubi jam erat religiosus et prælatus, non constat ex textu, neque an ipsemet peteret subsidium pro se, vel pro ecclesia sua. Sed hoc non multum videtur referre ad quæstionis decisionem. Claritatis tamen gratia distingui possunt duæ quæstiones: una est de prælatione ecclesiastica, alia de statu ipso religionis. Inter quas est similitudo, in hoc quod, sicut in una inquiritur de venditione seu emptione personæ ad statum religiosum, ita ibi agebatur quasi de emptione personæ ad prælationem spiritualem, seu abbatiam. Aliunde vero potest differentia considerari, quod monasterium postulans alium in abbatem, non vocati, sed suam utilitatem et commoditatem quærebat; dum autem persona vocatur ad statum religiosum, ipsius vocati utilitas quæri solet.

2. *An sit simonia dare aliquid ad impetrandam personam ad prælaturam alicujus ecclesiæ?* — *Resolvitur quæstio pro parte affirmativa.* — Hinc poterat esse nonnulla minor ratio dubitandi in casu illius textus, quia cum illa persona postularetur ad prælationem religiosam, et in utilitatem spiritualem postulantium, statim apparere poterat intrinseca malitia simoniæ, quia emere propriam spiritualem utilitatem temporali munere, seu pecunia, simoniacum plane est. Aliunde videri poterat licita illa donatio, quia fortasse altera ecclesia, a qua prælatus postulabatur, ex carentia ejus magnum detrimentum patiebatur, et sæpe contingit ut hoc detrimentum sit etiam in temporalibus, quia unus prælatus solet esse in his rebus utilior monasterio, quam alius, vel propter majorem industriam, vel propter majorem auctoritatem, seu benevolentiam erga populum, qui ratione illius largiores eleemosynas monasterio confert. Ergo aliud monasterium absque simonia poterat aliquam recompensationem postulare, non vendendo spirituale ministerium, vel alia dona spiritualia talis personæ, sed aut ejus humanam industriam, vel certe potius se indemnem conservando. Nihilominus certum est in illo casu committi claram simoniam, si per modum pacti aliquid temporale detur pro impetranda persona ad prælationem ecclesiæ, sive ipsi detur, sive alteri. Quia in eo casu procedunt omnia dicta in fine superioris capituli. Item, quia qui sic vendit vel locat suam personam ad tale ministerium, plane vendit ministerium ipsum, ut capite vigesimo latius dicemus; at

vendere ministerium spirituale, simonia est. Alia vero consideratio de recompensatione damnorum est per accidens, et haberet quidem locum, si detrimentum esset omnino temporale, et nullo modo proveniens ex concomitantia, seu annexione ad spirituale. De qua re partim in capite vigesimo, partim tractando de beneficiis et prælationibus dicemus.

3. *Attrahere ad statum religiosum per temporalia munera, quando sit simoniacum.* — Simili ergo modo sentit Pontifex in illo textu, esse illicitum et simoniacum in alio casu (de quo nunc tractamus) de ingressu religionis, aliquem ad religiosum statum attrahere per temporalia munera. Sed intelligenda est responsio juxta resoluta in præced. cap. Nam, si munera dentur simpliciter et absolute, vel sub conditione tantum invitante (ut sic dicam), vel facilitate conditionem religiosi status, sic licita est donatio, vel promissio. Si autem sit cum mutuo pacto et obligatione, sic est simoniaca. Et hæc est decisio illius textus, et in ea fere omnes Doctores conveniunt, præsertim D. Thomas, dict. artic. 3, ad 4, et Quodlib. 4, articul. 23, in fin. corporis, et ad 17; Turrecrem., in dict. cap. *Quam pio*; Panorm., et alii relati cap. præcedenti pro prima opinione. Auctores etiam præcipui secundæ opinionis ibidem relatæ, licet de baptismo aliter loqui videantur, de statu religionis non ausi sunt id concedere. Nec refert quod hic status ordinetur ad utilitatem recipientis; tum quia in hac ipsa utilitate spirituali potest intercedere emptio et venditio, ut supra declaravi; tum etiam quia sæpe persona quæritur, et attrahitur muneribus propter monasterii commoditatem, vel spiritualem, vel temporalem, vel propter honorem, etc. Et ideo in hoc negotio, etiam sine prædicto pacto, munera sunt valde periculosa et vitanda propter cavendum scandalum, fictionem, inconstantiam; et quia illa media non sunt per se accommodata ad statum tam arduum et spiritualem, licet non sint intrinsece mala.

4. *Ingressus religionis duplex.* — Hic ergo præcipue tractamus quæstionem in priori sensu. In quo est ulterius advertendum, duplicem esse ingressum religionis, unum per susceptionem habitus ad probationem, alium per professionem, seu vota, per quæ verus status religionis constituitur. Qui duo ingressus licet in multis differant, ut infra tom. 3 videbimus, quod ad præsentem quæstionem attinet, tanquam idem reputantur; tum quia ubi est unum propter aliud, ibi est unum

tantum; ingressus autem prior totus est propter secundum; tum etiam quia receptio ad habitum solum propter professionem potest habere aliquam æstimationem: et ideo si propter receptionem ad habitum aliquid recipitur, propter professionem accipitur; tum etiam quia uterque ingressus ordinatur ad salutem animæ et perfectionem charitatis, et Dei cultum, et per potestatem spiritualem fit; ideoque uterque est quid spirituale; tum denique quia illa duo se habent, sicut via et terminus, sicut præsentatio et collatio ad beneficium, et simile. Unde jura in hac materia de utroque ingressu indifferenter loquuntur, ut recte notavit Navar., cons. 86 de Simon. Et patet ex cap. *Nullus*, 1, quæst. 2, et in cap. *Non satis*, et cap. *De regularibus*, et cap. *Veniens*, et cap. *Quoniam*, et cap. *Audivimus*, de Simon.; et in Extravag. 1, de Simon. inter Communes. Et in omnibus his locis prohibetur talis receptio ex parte monasterii ex pacto. In hoc vero puncto considerandum est, aliud esse loqui ex sola rei natura, aliud de jure positivo; et ad utrumque expendendum consideranda sunt duo in ingressu religionis: unum est beneficium spirituale, quod fit religioso, dum consecratur Deo per professionem ad quam recipitur; aliud est onus quod monasterium suscipit alendi et sustentandi religiosum.

5. *Ex natura rei est simonia accipere aliquid in religiosum vendendo illi talem statum.* — Igitur ex natura rei, et ex vi juris divini, simonia esset recipere aliquem in religiosum, vendendo illi religiosum statum. Et hoc modo status, seu ingressus religionis, vera ac propria materia simoniæ existit, quod est indubitatum apud omnes, ac fere per se notum, quia res illa maxime spiritualis est, tam ex parte principii, quod sine dubio est Spiritus Sanctus, quam ex fine proximo, et per se, qui est cultus Dei perfectus, et spiritualis profectus ingredientis.

6. *Ad sustentanda onera temporalia non est simoniacum ex natura rei, aliquid recipere.* — Nihilominus tamen ad sustentanda onera temporalia, quæ religio in se suscipit cum tali persona, non est ex natura rei simoniacum, aut malum aliquid recipere, ut aperte docet D. Thomas supra, et sequuntur omnes, quos statim referam. Et constat, quia ibi non accipitur temporale pro spirituali, sed pro temporali, ut constat ex dictis supra in simili de matrimonio carnali. Sicut enim matrimonium est sacramentum, et humanus contractus,

et sub hac posteriori ratione habet annexa onera temporalia et incommoda, quæ non possunt sine temporalibus bonis sustentari, et ideo licitum est ut uterque conjugum aliquid ad hoc conferat: ita professio religiosa et est status quidam spiritualis, et oblatio quæ fit Deo, et quoddam genus consecrationis talis personæ ad cultum Dei; et præterea est contractus quidam humanus inter religionem et religiosum; nam religiosus se tradit religioni, se totum in illam transferendo; et religio acceptando illam se obligat ad sustentandum illum, et ita in se suscipit omnia onera temporalia, quæ ad sustentationem talis personæ necessaria sunt. Licet ergo ille status priori ratione spectatus spiritualis sit, et ideo vendi non possit, nec temporali pretio compensari, tamen sub posteriori ratione onus illud pretio æstimabile est, vel (ut castius loquamur) indiget temporali subsidio et adjutorio; et ideo non est contrarium, nec alienum a ratione naturali, ut qui religionem ingreditur, temporale aliquod subsidium secum afferat, quo ad ipsum sustentandum religio juretur. Sic etiam Ecclesia, licet pro sacramento Ordinis nihil recipi permittat, nihilominus præcipit ut nemo ordinetur, qui beneficium non habeat, aut aliunde habeat temporalia bona ad suam sustentationem clericatui decentem sufficientia, quæ postea alienare non possit, donec beneficium ecclesiasticum sit adeptus, ut patet ex Concilio Tridentino sess. 21, cap. 2, de Reform. Sic ergo licet status religiosus vendi non possit, congruam sustentationem a persona requirere, non est per se malum.

7. *An hoc sit prohibitum jure ecclesiastico. Pars negativa.* — Ex his autem duabus partibus, prior, quam de jure divino esse diximus, jure etiam canonico roborata est et aucta, ut constat ex juribus supra citatis. Circa alteram vero partem, quam diximus non esse prohibitam jure divino, dubitari solet an sit prohibitam jure ecclesiastico. In quo dubio communis sententia est, non esse simpliciter prohibitam jure ecclesiastico. Ita sentit divus Thomas, dicto artic. 3, ad 4, nam dicit simpliciter hoc esse licitum, quod non diceret, si crederet jure positivo esse prohibitum, aliquid recipere ab ingrediente ad sustentationem. Quod si tempore divi Thomæ non erat talis prohibitio, neque nunc est; nam jura quæ videri possunt hoc prohibere, jam eo tempore lata erant, ut bene advertit Navarrus infra citandus. Idem divus Thomas expressius in 4, distinctione vi-

gesima quinta, quæstione tertia, articulo tertio, quæstione 1, ad argument. ; ubi Paludanus idem sequitur, quæstione 5, numer. 20; et Cajetanus, in dicto articulo tertio, et in Summ., verb. *Ecommunicatio*, cap. 73; Anton., 2 part., titul. 1, cap. 5, § 18; Sylvest., verb. *Simoniam*, quæstione 15; Angel., verb. *Simoniam*, 4, per totum; Tabien., numer. 63, cum sequentibus; Sot., lib. 6 de Justit., quæst. 6, artic. 2. Idem sentiunt Glossæ, in cap. *Non satis*, et in cap. *Quoniam*, de Simon., quas ibi Abbas, et alii frequentius sequuntur. Et Turrecrem., 1, quæst. 2, in principio, et ibidem alter Card. Alex., qui plures antiquiores refert. Item Anania in rubr. de Simon. Allegatur etiam Bart., in leg. *Titio centum*, § 1, ff. de Condit. et demonstrat. Sed ibi Bartol. potius videtur sentire contrarium, et ibi in quodam scholio varia loca ejus inter se contraria referuntur, et auctor scholii in hanc partem inclinat, quod nimirum hoc liceat quando monasterium indiget, etiam cum pacto, ut infra dicam. Navar. tandem idem approbat, licet dicat oppositum esse melius, in tract. de Reddit. ecclesiast., quæst. 1, monit. ultim., num. 2.

8. *Fundamentum hujus opinionis.* — Fundamentum hujus sententiæ est, vel quia nullum est decretum, quod talem prohibitionem generalem sufficienter ostendat, quod an ita sit, statim expendemus; vel si est, contraria consuetudine derogatum est: nam, cum esset mere humana prohibitio, potuit contraria consuetudine derogari; constat autem de facto esse, et servari talem consuetudinem, et experimento constat, præsertim in monialibus. Addi etiam potest conjectura, quia moraliter fieri non potest ut plures personæ in religionibus recipiantur, nisi possit ab eis recipi unde sustententur; sed non est verisimile voluisse Ecclesiam præcludere viam tot personis ad statum perfectionis; ergo non est verisimile hoc prohibuisse, sed solum id quod contra spiritualem rationem illius status committi potest.

9. *Expenditur prima moderatio adhibita ab auctoribus hujus sententiæ, ut, scilicet, monasterium egeat.* — *Opinio Soti rejicitur.* — Multi autem ex auctoribus hujus sententiæ quasdam moderationes adhibent, quæ attente sunt expendendæ. Prima est, ut revera monasterium egeat, ita ut non habeat redditus sufficientes ad sustentandum plures religiosos, quam habeat. Hanc conditionem supponit aperte D. Thom., cum dicit: *Licet recipere aliquid pro sustentatione personæ quæ recipitur, si ad hoc*

non sufficiant monasterii opes. Idem tenet et declarat Cajetanus ibi, et fere alii Doctores citati in hoc conveniunt. Solus Sot., quæstione sexta, articulo secundo, negat aperte hanc conditionem esse necessariam, ductus ea ratione, quod ea, quæ recipiuntur ad sustentationem, recipi possunt etiam a divitibus, quia nunquam recipiuntur ut pretium rei spiritualis, ut patet in clericis divitibus, qui nihilominus sine simonia vel injustitia de altari sustentantur. Et inclinat in eandem sententiam Sylvest., num. 15; ait enim, si monasterium sit dives, esse simoniam præsumptive tantum quoad forum externum, non vero in conscientia, si debita intentione in sustentationem recipiatur. Sed hæc opinio Soti nullo modo probanda est, ut late dixi tom. 5 de Cens., ubi ad hoc probandum, sententias canonum et dicta Doctorum ponderavi. Et rationem a priori declaravi, maxime supposita institutione Ecclesiæ. Nam bona monasterii redditus ecclesiastici sunt, ideoque expendi debent gratis in his operibus, ad quæ sunt ab Ecclesia destinata; Ecclesia autem vult ut talia bona in religiosis alendis liberaliter consumantur, et præcipit etiam ut quælibet persona idonea ad tale institutum, et ad illud a Deo vocata, ex eisdem bonis gratis alenda sit, si ad id sufficiant, non obstante religiosorum numero præexistente; ergo tunc aliquid ad sustentationem exigere, est vendere quod gratis dandum est.

10. *Subterfugium præcluditur.* — Dicit vero potest inde solum concludi illam esse injustitiam, non vero esse simoniam. Respondetur primo fortasse ex natura rei ita esse, et tunc ad summum habere locum, quod Sylvester dicit de simonia præsumpta; tamen, supposita prohibitione Ecclesiæ, etiam esse veram simoniam. Quia Ecclesia prohibuit illam receptionem non tantum ratione injustitiæ, sed maxime intuitu religionis, et ne status ille adeo spiritualis et sanctus venudari videretur; nam lex ecclesiastica, prohibendo præsumptam simoniam intuitu religionis, facit illam esse veram, ut supra dictum est. Et ita intelligunt multi decisionem textus, in cap. *Tua nos*, de Simonia, præsertim quoad illa verba: *Si clerici qui illum in fratrem admittunt, non essent cum, nisi commode temporalia perciperent, admissuri.* Exponunt enim Raimun., Cardinal., et alii, illam decretalem loqui, quando ecclesia seu monasterium abundat, et tunc dicit committi simoniam. Addo etiam posse optime sustineri, ex natura rei hanc esse veram simoniam, etiam-

si supponat aliquam ecclesiasticam institutionem; sicut supra dicebamus de calice, et aliis rebus habentibus consecrationem ex institutione Ecclesiæ, et infra dicemus de beneficiis ecclesiasticis. Ita enim hic de institutione Ecclesiæ est, quod religiosi habeant jus ut de bonis monasterii gratis sustineantur, quod jus spirituale est. Et, licet in his qui jam sunt religiosi, sit jus in re (ut sic dicam), in his qui volunt ingredi legitime, est aliqua participatio illius juris, quasi ad rem, seu est proxima capacitas acquirendi illud gratis. Ergo petere ab eis aliquid intuitu sustentationis, est vendere illis jus, quod ingredientibus monasterium acquirere possunt et debent, ad suam sustentationem ex bonis Ecclesiæ; hoc autem est vera simonia, non solum quia prohibita, sed per se, et ex natura rei. Sicut si Episcopus nollet ordinare habentem beneficium ad titulum ejus, sed ad titulum patrimonii, cogendo illum ad applicandos fructus beneficii vel patrimonii ad alia opera pia, vel ad sustentandos alios clericos, sine dubio simoniam committeret. Ita ergo est in præsentibus: nam qui vult ingredi monasterium opulentum, habet quasi beneficium ab Ecclesia, ut ad titulum divitiarum monasterii consecrari debeat religiosus; ergo exigere ab illo patrimonium, ut bona monasterii ad alios usus applicentur, vel certe ut ipsamet bona patrimonii in alios usus expendantur, et tunc, qui illa dedit, alatur ex bonis monasterii, simonia est et injustitia. Hæc ergo conditio nobis valde probatur, et si consuetudo illi contraria est, et non potest aliquo justo titulo reduci ad veram indigentiam monasterii, probanda non est; quia non est consuetudo rationalis, sed corruptela reprobata in ipsis juribus, ut videbimus. Quomodo autem possit hoc salvari ex vero titulo necessitatis, non obstante opulentia monasterii, in citato loco satis explicui.

11. *Secunda moderatio expenditur, quod, scilicet, pactum non intercedat.* — *Impugnatur.* — Alia conditio, quam dicit auctores, non omnes, sed aliqui præsertim juristæ adhibent, est, ut pactum non intercedat. Ita Glossa, in dicto cap. *Non satis*, quam ibi Abbas, Mari., Soci., et alii sequuntur. Dicit tamen posse prælatum monasterii protestari, se paratum esse ad recipiendum gratis petentem habitum, tamen non habere unde illum alat; et ideo, si velit ingredi, oportere ut secum afferat unde vivat, et tunc illum recipiet gratis, et sine ullo pacto. Idem fere habet Glossa in di-

cto cap. *Quoniam*, ibi etiam ab interpretibus probata. Verumtamen Cajetanus, Navar. Soto, ac fere alii, talem conditionem non admittunt, nec divus Thomas illam posuit. Et plane videtur destruere positionem ipsam: nam imprimis stando in jure naturali, non est illicitum deducere in pactum, quod licitum est ita petere, ut, nisi detur, opus non fiat, ut recte sentit Cajetanus, quem alii sequuntur, et infra etiam cap. 20, et de sustentatione clericorum dicitur. Et ratio est, quia si petitio et acceptio pro sustentatione non est simoniaca, pactum cadens supra talem rem, ut subsidium sustentationis, non cadit in materiam simoniæ; ergo non habet unde ex natura rei sit prohibitum, cum alias constet esse justum. At vero in præsentibus, illimet auctores supponunt jus canonicum non prohibere petitionem sustentationis necessariæ, quam jus naturæ non prohibet; ergo nec pactum prohibebit, nec est cur prohibeat.

12. *Videri impossibile concedere aliquo modo factum, et prohibere pactum.* — Imo videtur impossibile concedere factum, eo modo quo moraliter fieri potest, et prohibere pactum. Quid enim est quod dicitur, non esse prohibitum jure canonico? Aut enim non prohibetur recipere id, quod mere voluntarie et sponte offertur a volente ingredi, etiamsi religio paratam se ostendat ad recipiendum illum, etiamsi nihil temporale secum afferat; et hoc nihil profecto est, quia nemini unquam venit in mentem hoc esse prohibitum, vel prohiberi posse; quia hoc esset prohibere opera virtutis et eleemosynæ, et privare religionem honestissimis subsidiis sine causa. Unde tantum abest ut hoc prohibeatur, ut expresse approbetur in dicta Extravag. de Simon., et sumitur ex cap. *Tua nos*, et cap. *Dilectus*, 2, de Simon., et ex c. *Si quis*, in fin., 1, quæst. secunda. Aut jus canonicum non prohibet quin religio possit denegare receptionem ad habitum, nisi aliquid temporale detur sufficiens pro sustentatione personæ recipiendæ, quod plane videntur concedere dictæ Glossæ, etiam in illo modo quo explicant hanc dotem esse petendam. At vero illud est pactum plusquam implicitum, et vere explicitum; quid enim aliud fit in petenda dote pro matrimonio carnali? Item ex illo modo petendi sequitur aperte, illum, qui dat, non sponte dare, sed ex quadam necessitate, quia alias non recipitur; unde si non statim dat, saltem obligatur ad dandum, etiam civiliter, et per publicum instrumentum; et religio hac ratione